

کاهش ۳۳ درصد ازدواج دختران زیر ۱۵ سال

معاونت امور زنان و خانواده رئیس‌جمهور از بیش از ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار شغل ایجادشده در دولت سیزدهم خبر داد و گفت، سهم زنان ۴۱ درصد بوده است. به گزارش ایستنا، انسیه خزعلی در جلسه هیئت‌دولت گفت: «طرح‌هایی که در زمینه خانواده اجرایی شده است، تأثیر خود را به دلیل ماهیت فرهنگی بعداً نشان خواهد داد. در همین ایام ما شاهد کاهش ۷/۲ درصد آمار طلاق و کاهش ۳۳ درصد ازدواج دختران زیر ۱۵ سال بودیم. افزایش یک‌درصدی اشتغال زنان را داریم. اکنون از ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار شغلی که ایجاد شده است، ۴۱ درصد آن به زنان اختصاص دارد. ۳۰ درصد از مجوزهای صادرشده در تمام مشاغل نیز به زنان اختصاص دارد و ۸۰ درصد مجوزهای مشاغل خانگی به زنان اختصاص دارد. یکی از شعارهای دولت سیزدهم این بود که به زنان سرپرست خانوار توجه کند و پنج امکان را چه از نظر قانونی، چه از جهت امکانات و حمایت برای زنان سرپرست خانوار فراهم کرده است.»

۵ بیمارستان در شرایط بحرانی

مدیرعامل سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهر تهران گفت که در حال حاضر پنج بیمارستان در پایتخت ناایمن هستند که اگر تا پایان سال اقدام به ایمن‌سازی نکنند، تخلیه یا پلمب می‌شوند. به گزارش ایستنا، قدرت‌الله محمدی با اشاره به ایمنی بیمارستان‌ها گفت: «پس از حوادثی مانند ریزش ساختمان متروپول، در بررسی‌ها مشخص شد که با کوچکترین اقدامات و با سطحی‌ترین نظارت‌ها نیز می‌توان مشکلات ایمنی این چنین ساختمان‌هایی را رفع کرد تا چنین فجایعی رخ ندهد. پس از فروریختن این ساختمان، تحولی در نظارت بر ایمنی ساختمان‌ها ایجاد شد و سختگیری توسط همه نهادها در دستور کار قرار گرفت اما معتمد که هنوز این اقدامات کافی نیست.» او ادامه داد: «ما در آتش‌نشانی تهران در عرض دو، سه سال اخیر توانستیم ۵۴ هزار ساختمان را یک به یک مورد ارزیابی ایمنی قرار دهیم و از ساختمان‌ها براساس میزان خطرشان، یک فهرست منسجم ایجاد کردیم. در این فهرست ۱۲۹ ساختمان بسیار پرخطر داشتیم که با اقدامات قضایی توانستیم این عدد را به ۷۱ ساختمان در سال جاری کاهش دهیم.»

هشدار زرد هواشناسی

رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوای سازمان هواشناسی از افزایش دما از روز چهارشنبه تا اواسط هفته آینده خبر داد. صادق ضیاییان، رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوای سازمان هواشناسی در گفت‌وگو با ایستنا درباره آخرین وضعیت آب و هوا در کشور گفت: «طی دو روز آینده در استان‌های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی، اردبیل، گیلان، مازندران، خراسان شمالی، گلستان، همچنین برخی از نقاط استان زنجان و ارتفاعات رشته کوه البرز واقع در استان‌های قزوین، البرز و تهران، همچنین سمنان و از طرفی در جنوب کشور و در جنوب سیستان و بلوچستان و جنوب غرب استان کرمان و شمال شرق استان هرمزگان انتظار داریم رگبار باران به‌ویژه در ساعات عصرگاهی را شاهد باشیم که هشدار زرد هم برای این مناطق صادر خواهد شد.»

جامعه مدنی

نسخه نجات

گزارش هم‌میهن
از نامه‌ها و بیانیه‌های سمن‌ها
به رئیس دولت جدید و درخواست‌شان
برای بهبود وضعیت جامعه

زهرا جعفرزاده

خبرنگار گروه جامعه

از میانه تیرماه، درست از زمانی که تکلیف ریاست دولت چهاردهم مشخص شد، نامه‌ها یک به یک منتشر شد؛ نامه‌هایی از سوی سازمان‌ها و فعالان در بخش‌های مختلف که از رئیس دولت جدید درخواست داشتند؛ درخواست‌های علمی و سازمان‌های مدنی در حوزه کودک، مهاجران، سلامت روان و... کوهی بنا کرده بود از ماجراهای عجیب و پیچیده؛ از نگاه امنیتی به فعالیت این سازمان‌ها تا بازداشت و تشکیل پرونده قضایی برای فعالان. از تمدید نکردن مجوزها و ابطال پروانه‌ها تا محدود کردن شان در پرداختن به موضوعات و درست در میانه همین میدان، سازمان‌های مردمی دولتی، رشد کردند؛ سازمان‌هایی که از سوی دولت به‌عنوان مردم‌نهاد تشکیل شدند و عرصه را برای فعالیت سازمان‌های مدنی در مناطق آسیب‌دیده تنگ کردند. نامه‌ها را انجمن‌های بسیاری امضا کرده‌اند؛ آنها این درخواست‌ها را آخرین فرصت می‌دانند؛ آخرین فرصت برای خروج از شرایط بحرانی.

یکی از نامه‌ها را انجمن علمی مطالعات صلح ایران نوشته است؛ آنها در خواست دوری از خشونت و گذر از شرایط ناصح را دارند، در بیانیه‌شان از گفتمان صلح یاد کردند و گسترش رفتارهای خشونت‌آمیز؛ «گسترش و تعمیق زمینه‌های خشونت‌ورزی و شرایط ناصح در ایران کنونی، بیش از هر عامل دیگری و خلاف‌آمد روزگار، متأثر از عملکرد نهاد دولت در سال‌های گذشته است؛ دولتی که باید متولی صلح مثبت، فراگیر و متوازن نتهت‌ها در جامعه ایران، بلکه در سطح منطقه و جهان باشد. این واقعیت سبب کاهش نشاط اجتماعی و امید به آینده به‌ویژه در میان نسل جوان شده است.» از آن طرف ۲۱ سازمان مردم‌نهاد هم نامه‌ای خطاب به مسعود پزشکیان نوشتند و درخواست کردند تا باال اجتماعی وزارت رفاه احیا شود. آنها از شعار آقای پزشکیان که گفته ما صدای بی‌صدایان هستیم، گفته‌اند: «وضعیت بفرنج کودکان در شرایط دشوار، زنان سرپرست خانوار، افراد دارای معلولیت و حاشیه‌نشینان نشان می‌دهد که بال اجتماعی این وزارتخانه نیازمند اجرای سیاست‌های تامین اجتماعی چندلایه و کارآمد است و باید باور داشته باشد که رویکرد خیره‌رایی به مسائل اجتماعی دیگر کارایی ندارد.» فعالان این ۲۱ سمن از وجود نگاه امنیتی به سازمان‌های مردم‌نهاد طی سال‌های گذشته یاد کردند و از پزشکیان درخواست کردند تا زمینه بازگشت کودکان بازمانده از تحصیل به مدارس، حذف کار کودکان (با اولویت حذف کار کودکان در مشاغل زیان‌بار، همچون زباله‌گردی)، اجرای قانون حمایت از معلولان و قوانین مرتبط با گروه‌های فاقد قدرت را فراهم کند. در بخش دیگری از این نامه آمده است: «انتظار داریم از اجرای سیاست‌های یکسویه و تهاجمی درباره مهاجران ساکن ایران پرهیز شود و به‌جای آن، با درک فرصت‌ها و تهدیدهای حضور مهاجران و پناهندگان، سیاست‌های ایجابی طراحی شود که آنان به‌عنوان یک واقعیت موجود پذیرفته شوند.»

حسن موسوی چلک

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی:

در دولت‌های قبلی به مسائل اجتماعی کم توجهی شده؛ در ۴ دهه گذشته به این حوزه جفا شده و ارتباطی هم به این دولت و آن دولت ندارد. بخشی از اعتراضات اجتماعی در سال‌های اخیر ناشی از بی‌اعتمادی مردم است. اعتماد اجتماعی یک مؤلفه کاملاً اجتماعی است و پایین بودن میزان بی‌اعتمادی در دور اول انتخابات ریاست‌جمهوری مشخص شد. انتخابات راهمیشه به‌عنوان ملاک ارزیابی سرمایه اجتماعی در نظر می‌گیرند که در دور اول از دوره قبل انتخابات هم کمتر بود: «وضعیت جامعه از نظر اعتراضات، میزان وقوع جرائم، فقر و آسیب‌های اجتماعی نشان می‌دهد که حوزه اجتماعی بیمار است و بیماری‌اش مزمن شده است.» او از رئیس دولت چهاردهم می‌خواهد تا برای انتصابات از انجمن‌های تخصصی و نخبگان استفاده کند، دنبال پارکشی نباشد و از ظرفیت بخش اجتماعی استفاده کند؛ البته به‌شرطی که دولت خواهد در این زمینه ورود کند: «البته من هیچ نشانه‌ای از وجود اراده برای ورود تخصصی به مسائل اجتماعی نمی‌بینم، اما باید صبر کرد تا رئیس دولت جدید مستقر شود. نه‌در اراده برای تحولات اجتماعی و نه ایجاد آینده روشن برای سازمان‌های غیردولتی، مسائل امیدوارکننده‌ای نیست.»

به گفته او، نه فقط در این دولت، بلکه در دولت‌های قبل هم، کنشگران و فعالان اجتماعی وظیفه خود می‌دانند که نکات خودشان را به گوش صاحب‌منصبان برسانند اما مسئله اینجاست که در کارگروه‌هایی که برای انتخاب وزرا در نظر گرفته شد، انجمن‌های تخصصی جایگاهی ندارند و عملاً کنار گذاشته شده‌اند که به‌نظر من خطای بزرگی بود، به همین دلیل انجمن‌ها و کنشگران این حوزه به تناسب تخصص خود، مسائل‌شان را بازگو و منتشر کردند.

به گفته رئیس انجمن مددکاری اجتماعی ایران، تجربه زیسته نشان می‌دهد که دولت‌ها یا سیاسی‌اند یا اقتصادی. دولتی که رویکرد اجتماعی داشته باشد، تاکنون روی کار نیامده است: «آنچه اکنون در کشور بسیار به آن نیاز داریم، تقویت مؤلفه‌های اجتماعی از قبیل سرمایه‌های اجتماعی است. وقتی کشوری می‌خواهد از یک بحران عبور کند یا حتی یک دوره ریاضت اقتصادی را تجربه کند، باید سرمایه اجتماعی بالایی داشته باشد. اگر قرار است تاب‌آوری در جامعه بیشتر شود، باید روی این بخش سرمایه‌گذاری کند.» چلک در ادامه صحبت‌هایش با برش‌مردن شرایط جامعه تأکید می‌کند که حال حوزه اجتماعی خوب نیست؛ نه در حوزه جرائم، نه آسیب‌های اجتماعی، نه سرمایه اجتماعی و نه در حوزه ابعاد مختلف اجتماعی مسائلی مانند فقر و تأثیرات آن. او می‌گوید که بیشتر معترضان که خبر تجمع و اعتراضات آنها همواره شنیده می‌شود، بازنشستگان، معلمان، کارگران و افراد دارای معلولیت هستند. براساس همین وضعیت هم تأکید می‌شود وضعیت جامعه خوب نیست و کسی هم نمی‌تواند منکرش شود؛ خودکشی پزشکان، مهاجرت‌ها، وضعیت خانواده، طلاق، اعتیاد و افراد دارای معلولیت.

آنطور که موسوی چلک توضیح می‌دهد، در دولت‌های قبلی به مسائل اجتماعی کم‌توجهی شده؛ در ۴ دهه گذشته به این حوزه جفا شده و ارتباطی هم به این دولت و آن دولت ندارد. بخشی از اعتراضات اجتماعی در سال‌های اخیر ناشی از بی‌اعتمادی مردم است. اعتماد اجتماعی یک مؤلفه کاملاً اجتماعی است و پایین بودن میزان بی‌اعتمادی در دور اول انتخابات ریاست‌جمهوری مشخص شد. انتخابات راهمیشه به‌عنوان ملاک ارزیابی سرمایه اجتماعی در نظر می‌گیرند که در دور اول از دوره قبل انتخابات هم کمتر بود: «وضعیت جامعه از نظر اعتراضات، میزان وقوع جرائم، فقر و آسیب‌های اجتماعی نشان می‌دهد که حوزه اجتماعی بیمار است و بیماری‌اش مزمن شده است.» او از رئیس دولت چهاردهم می‌خواهد تا برای انتصابات از انجمن‌های تخصصی و نخبگان استفاده کند، دنبال پارکشی نباشد و از ظرفیت بخش اجتماعی استفاده کند؛ البته به‌شرطی که دولت خواهد در این زمینه ورود کند: «البته من هیچ نشانه‌ای از وجود اراده برای ورود تخصصی به مسائل اجتماعی نمی‌بینم، اما باید صبر کرد تا رئیس دولت جدید مستقر شود. نه‌در اراده برای تحولات اجتماعی و نه ایجاد آینده روشن برای سازمان‌های غیردولتی، مسائل امیدوارکننده‌ای نیست.»

آخرین فرصت برای بازسازی اعتماد جامعه

متمین رمضان خواه، جامعه‌شناس و سیاست‌گذار اجتماعی

عکس: علی حجابی اصل

است؛ او هم به‌عنوان امضاءکننده این نامه به «هم‌میهن» می‌گوید که وضعیت فعلی، آخرین فرصت برای بازسازی اعتماد جامعه است، یعنی اگر صدای مردم شنیده نشود، دیگر نمی‌توان اعتماد را در میان مردم ایجاد کرد: «ما در جامعه با چهار گروه مواجه‌ایم؛ وفاداران، معترضان، خروج‌کنندگان و مرددان. در انتخابات ریاست‌جمهوری معترضان و مرددان، آخرین قطرات اعتماد خود را جمع کردند، تبدیل به رأی کردند و به صندوق‌ها انداختند. اگر سیاست‌ها در میدان پیاده نشود، بار دیگر اعتمادی وجود ندارد که بتوان دانه‌دانه آن را جمع کرد و دیگر مردم اعتمادی نخواهند کرد.» براساس اعلام این جامعه‌شناس، از گذشته تاکنون، نسبت به مسئله اجتماعی باورمندی وجود ندارد. این باورمندی هم ابعاد گوناگونی دارد، یک پنداشت نادرستی در میان دولتمردان و دولت‌زنان وجود دارد که براساس آن مسئله اجتماعی را غیرتخصصی می‌دانند. فکر می‌کنند چون در آن شرایط زندگی می‌کنند پس درکش کرده‌اند و توان فهم لایه‌های عمیق، پیچیده و پنهان ماجرا را دارند. بر همین اساس خودشان را برای رجوع به متخصصان امر و بهره‌مندی از نگاه کارشناسانه، بی‌نیاز می‌دانند. «رمضان خواه می‌گوید که اغلب این جمله‌ها شنیده می‌شود که «ما اطلاع داریم مردم ناراضی‌اند، یا «فلان شاخص اجتماعی پایین است»... اما تصورشان این است که موضوعات اجتماعی نیازی به تبیین دقیق و عمیق شدن ندارند، آنها در نگاه‌شان خود را صاحب قدرت می‌دانند در حالی که برای موضوعات دیگر سراغ کارشناسان و متخصصان می‌روند. به اعتقاد او، اولین مسئله که دولت چهاردهم باید به آن توجه کند، باورمندی به مسائل اجتماعی است و این باورمندی نتهت‌ها در ذهن، بلکه در رفتار و کنش باید بروز و ظهور پیدا کند. به گفته این جامعه‌شناس: «مهم‌ترین نکته‌ای که دولت چهاردهم باید در نظر بگیرد این است که در سمت‌های تخصصی به شایسته‌گزینی و تخصص توجه کند.» او معتقد است که مسائل حوزه اجتماعی روی هم انباشت شده و امروز کشور با بحران‌های جدی اجتماعی مواجه است: «دولت باید ترمیم سرمایه اجتماعی را در دستور کار خود قرار دهد. باید نماینده تمام این گروه‌ها را صدا بزند، حرف‌هایشان را بشنود و خواسته‌هایشان را در تصمیم‌گیری‌های مختلف لحاظ کند.»

نگرانی از وضعیت سلامت روان جامعه

از آن طرف انجمن‌های فعال در حوزه سلامت روان هم دست به کار شدند، یکی انجمن روانشناسی ایران بود که در نامه‌ای با امضای رئیس این انجمن، به بهانه تریک به مسعود پزشکیان نسبت به وضعیت سلامت روان و شاخص‌های آن در کشور اعلام نگرانی کرد و در ادامه تأکید کرد که برای هرگونه مشورت‌دهی به مسئولان قوه مجریه در گرفتن تصمیم‌های مؤثر بر سلامت روان، آماده هستند. در ادامه اعضای انجمن علمی روان‌پزشکان هم نامه‌سرگشاده‌ای به پزشک‌های نوشتند و در آن به کاهش اعتماد به تغییرات مثبت از سوی بخش بزرگی از مردم کشور اشاره کردند: «اعتماد به‌عنوان مهم‌ترین سرمایه‌ی اجتماعی و احساس تعلق داشتن، به‌عنوان دستاورد برآورده شدن نیاز تعلق، دو موضوع اساسی جامع هستند و